



naša djeca s posebnim potrebama



Djeca koja imaju priliku provoditi vrijeme s terapijskim psom pokazuju pozitivne oblike ponašanja

Terapija tople njuške

Terapijski pas ima veliki utjecaj na razvoj različitih aspekata socijalnog razvoja, a praksa pokazuje kako utječe i na razvoj socijalne kompetencije djece.

**Sanja Kobeščak prof.,
defektologinja
Dječji vrtić Markuševac
Lucija Katalenić prof.,
logopedinja
Obrt za logopedijske usluge
Logoteka
suradnica Udruga za
školanje pasa vodiča i
mobilitet
Zagreb**

Dječji je razvoj karakteriziran različitim aspektima, a jedan od bitnijih svakako je razvoj socijalnih vještina. Socijalna kompetencija uključuje prije svega dobro razvijene društvene vještine, no i neke druge komponente, poput društvene svjesnosti, razvoja samopouzdanja i empatije i sl. Tijek razvoja i razina do kojih dijete dolazi tijekom učenja određenih komponenti socijalne kompetencije u uskoj su vezi s razvojem sposobnosti i znanja o ponašanju potrebnom za razvijanje

kvalitetnih odnosa. Načini komuniciranja mogu biti različiti, pogotovo kad govorimo o djeci s različitim razvojnim teškoćama. Vrlo važnu ulogu u komunikaciji igra neverbalna komunikacija koju čine način izgovora, visina i jačina glasa, ritam i tempo govora, naglasak, dodir, pogled, pokreti tijela i slično.

Jedan od načina poticanja socijalne kompetencije svakako je rad s terapijskim psima. Bilo da se terapijski psi dodjeljuju individualno djetetu (obitelji) ili stručnjaku koji u svoj rad uključuje terapijskog psa, pas ima veliki utjecaj na razvoj različitih aspekata socijalnog razvoja. Psima nije bitno ima li dijete koje s njim komunicira neko tjelesno oštećenje,





naša djeca s posebnim potrebama

poremećaj govora ili uopće ne govori. Oni reagiraju na dodir, pogled, pokret, glas, koji su praćeni pozitivnim emocijama. Opće je poznato da osobe koje imaju psa ostvaruju svakodnevnu komunikaciju s velikim brojem ljudi. Mnogi su primjeri u kojima su ljudi koji tek uzmu psa iznenađeni lakoćom kojom im drugi ljudi pristupaju raspitujući se na ovaj ili onaj način o njihovom psu. S tim u vidu, ali i s dodatnim procesom školovanja koji prolazi svaki terapijski pas, ovakav je pristup rada poticajan kako za dijete, tako i za cijelu obitelj.

Uključivanje terapijskog psa u rad s djecom pridonosi opuštajućoj atmosferi, a prisutnost psa potiče dijete na komunikaciju. Djeca se sa psom povezuju, iskazuju emocije, motivirana su za sudjelovanje u igri, povećava im se samopouzdanje i osjećaj uspješnosti. Bez obzira na poteškoću koju dijete ima, terapijski pas je individualno školovan za svako dijete s kojim radi, te ciljano može djelovati na vještine socijalne kompetencije u skladu s djetetovim potrebama.

U bolnici

Pas se može uključiti u individualni ili grupni rad s djecom, a razvoj pozitivnih socijalnih vještina i ponašanja vidljiv je u oba oblika rada. Brinući se o psu, djeca postaju svjesna tuđih potreba, osjećaja i želja, potiče se pozitivno raspoloženje, timski rad i empatija.

Utjecaj prisutnosti terapijskog psa najbolje se vidi iz svakodnevnog primjera života djeteta koje ima terapijskog psa, osobito kad se takav primjer dogodi u situacijama koje djeci predstavljaju nelagodu, poput boravka u bolnici.

Bez obzira na to što boravak u bolnici nije ugodno razdoblje u životu djeteta, kao ni u životu njegovih roditelja, te se naizgled čini kako takvo okruženje nije poticajan prostor za učenje različitih vještina, neki primjeri pokazuju kako se upravo na takvim mjestima pokazuju, uče i razvijaju određene bitne



Djeca se sa psom povezuju, iskazuju emocije, motivirana su za sudjelovanje u igri, povećava im se samopouzdanje i osjećaj uspješnosti.

komponente socijalne kompetencije. Jednom prilikom u bolnici, dvojica su se dječaka igrala na podu igraonice gurajući neki automobil zamišljenim ulicama. Sa strane ih je promatrala djevojčica. Uskoro je nastala galama, čulo se nekoliko glasnih uzvika, a jedan je dječak počeo grubo gurati drugog dječaka. Naravno, dječak je zaplakao, a svi zatečeni roditelji potrčali su prema njemu, te ljutito upitali drugog dječaka zašto ga je gurnuo. U svojoj buci i strci, malena djevojčica provukla se između roditelja i dvojice dječaka te zagrlila dječaka na kojeg se 'obrušila' cijela

roditeljska 'ljutnja', a koji je također počeo plakati. Taj njezin zagrljaj čudesno je djelovao na njega te je tada sam ispričao zašto je to učinio i kako ga drugi dječak nije htio poslušati dok mu je predlagao promjene u igri. Reakcija djevojčice bila je izvrsna – procijenila je situaciju u kojoj su se dječaci sukobili iako nije od njih bila starija, no zato je njezina procjena situacije i reagiranje bilo na razini djeteta razvijene socijalne kompetencije. Mnogi su ostali pomalo zatečeni njezinim odličnim reagiranjem, no kasnije se odgovor na njihova neizgovorena pitanja sam nametnuo – odlazeći s roditeljima kući, djevojčica je samouvjerenom na povoc vodila svog terapijskog psa.

Pomoć terapijskog psa

U nekim drugim situacijama, u kojima je terapijski pas uključen u grupne oblike rada s djecom, djeca se, brinući o psu, počinju više brinuti i o sebi i o drugoj djeci. U grupi djece u odgojno-obrazovnoj ustanovi Goljak jedna je djevojčica u emotivno naglašenim situacijama pojačavala intenzitet glasa, ne namjerno nego od silnog uzbuđenja, tako da je ometala djecu čak u drugim razrednim odjelima. Dolaskom terapijskog psa u njihov razred, počela je brinuti o tome da ne priča preglasno, jer je naučila da psi ne vole preglasne zvukove. Svaki put kad bi počela pojačavati intenzitet glasa, druga su ju djeca upozoravala da se stiša. Kad bi se spontano utišala, djeca su je pohvaljivala, a vrlo često i nagradila pljeskom. Sada ona stišava ostalu djecu koja viču bez razloga i objašnjava im da to smeta ne samo terapijskom psu nego i ostaloj djeci.

Iako je izravno djelovanje terapijskog psa na razvoj socijalne kompetencije teško mjerljivo nekim konkretnim parametrima, jasno je da djeca koja imaju priliku provoditi vrijeme s terapijskim psom pokazuju pozitivne oblike ponašanja, koji jednog dana mogu biti temelj stvaranja pozitivne socijalne kompetencije.